

Fine Arts
ISSN: 1308-7290 (NWSAFA)
ID: 2020.15.1.D0253

Status : Research Article
Received: 01.08.2019
Accepted: 15.01.2020

Reyhan Uludağ Eraslan

Istanbul Kültür University, r.uludag@iku.edu.tr, İstanbul-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2020.15.1.D0253
ORCID ID	0000-0003-4962-1388
CORRESPONDING AUTHOR	Reyhan Uludağ Eraslan

TEMEL RENK ARMONİLERİNİN; SANAT, TASARIM VE SİNEMA ALANLARIN DA KULLANIMI

ÖZ

Renk görsel algılama da önemli bir yere sahiptir ve tasarım öğeleri içerisinde etkin bir söylevi bulunmaktadır. Renkleri doğru ve etkili kullanmanın yöntemlerinden biri de renk armonilerinin kullanımıdır. Renk armonilerinin doğru kullanımı doğrultusunda estetik olguya da ulaşılabilir. Sanatçılar, tasarımcılar ve sinema yönetmenleri görselleri tasarlarken ya da kurgularken temel renk armonileri olan ton armonisinden, yakın renk armonisinden ve zıt renk armonisinden yararlanmaktadırlar. Bu makalede; renk bilgisi ve temel renk armonileri anlatılarak, sanat alanından, tasarım alanından mimarlık, iç mimarlık, grafik, moda ve sinema alanında eserlerin görsel taraması yapılmıştır. Elde edilen örnekler doğrultusunda sanat tarihinden, tasarım tarihinden ve sinema tarihinden eser görsellerinde temel renk armonilerinin kullandığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda örnek görseller üzerinden temel renk armonilerinin nasıl kullanıldığı da netleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Renk, Temel Renk Armonileri, Sanat, Tasarım ve Sinema, Moda

THE USAGE OF BASIC HARMONIES OF COLORS IN THE SECTORS SUCH AS ARTS, DESIGN AND CINEMA

ABSTRACT

Colours have an important place at the visual perceptions and they have also some effective qualities among the items of design units. Harmony of colours is the unique way of using colours in the right and useful way: thus asthetic phenomenon can be achieved as well. Artists, designers and film directors use some basic palette of colour harmonies as well as close and contrast palette of colour harmonies while designing and constructing some visual items.in this article some works of architecture, graphics, fashion and cinema were scanned by means of mentions of knowledge of colours and close and contrast palette of colour harmonies. with the help of some conclusions of instances, it is clearly observed that some basic palette of colour harmonies were used at a large scale through works of visuals of history of arts, design and cinema.in this context, the usage of some basic palette of colour harmonies were cleared by means of some examples of visual elements

Keywords: Colour, Some Basic Palette of Colour Harmonies, Arts, Design and Cinema, Fashion

How to Cite:

Uludağ Eraslan, R., (2020). Temel Renk Armonilerinin; Sanat, Tasarım Ve Sinema Alanların Da Kullanımı, Fine Arts (NWSAFA), 15(1):71-87, DOI: 10.12739/NWSA.2020.15.1.D0253.

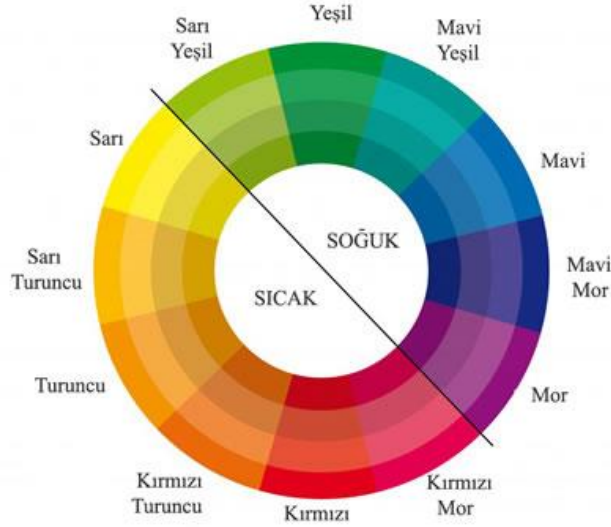
1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Işık, resim sanatında rengi bilime taşıyan unsurdur. Çünkü bilimsel buluşlar, renkle bağı nedeniyle ışığı, ressamın ilgi odağı haline getirmiştir. Bilimdeki tanımıyla "Işık, bir enerji kaynağından göze gelen ışının elektromanyetik dalgalara dönüşmüş halidir" [10]. Güneş ve ışık olmadan renkleri görmemiz olası değildir. Sanat dışındaki alanlarda renk tanımlarının temelinde ışık vardır: "Fiziksel sistemde renk: Işığın, ölçüler ve rakamlarla geniş bir şekilde incelendiği olaylar topluluğudur. Fizyolojik sistemde renk: Işığın, göz retinası üzerinde ve sinirlerde meydana getirdiği değişimdir. Psikolojik sistemde renk: Çeşitli ışık etkilerinin beyinde uyandırdığı etkilerdir" [10]. Bu tanımlardan da gördüğümüz üzere renk bilgisi, sadece sanat ve tasarım da değil birçok bilim alanında da önemli bir yere sahiptir. Farklı bilim dalları da rengi kullanmışlar ve renk bilgisinden faydalanmışlardır [1, 2 ve 3].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Tasarım ve sanat alanında renk bilgisini doğru kavrayabilmek için renk çemberinin bize anlattıklarını bilmemiz ve renk çemberi üzerinde ki renk konumlandırılmalarının doğru analizinin yapılması önemlidir. Renk Çemberi, renk bilgisi ile ilgili birçok veriyi bize göstermektedir (Görsel 1). Renk Çemberi üzerinde görebileceğimiz renk bilgisi detayları şu şekildedir. Ana renkler; kırmızı, mavi ve sarıdır. Ara renkler, ana renklerin karışımından oluşan renklerdir. Kırmızı ve maviyi karıştırınca mor ara rengini, mavi ve sarıyı karıştırınca yeşil ara rengini kırmızı ve sarıyı karıştırınca da turuncu ara rengine ulaşabiliriz. Üç ana rengi yani mavi, kırmızı ve sarıyı karıştırdığımızı da kahverengi rengini elde ederiz. Ana renklerle ara renkleri karıştırırken miktarlara göre renklerin ton geçişlerini elde edebiliriz. Moru elde ederken; kırmızı renk miktarını arttırsak kırmızı moru, mavi renk miktarını arttırsak mavi moru elde etmiş oluruz. Yeşili elde ederken; sarı miktarı artırılırsa sarı yeşil, mavi miktarı artırılırsa mavi yeşil rengi elde etmiş oluruz. Turuncuyu elde ederken sarı renk miktarını arttırsak, sarı turuncu, kırmızı miktarını arttırsak kırmızı turuncu rengi elde etmiş oluruz. Bu bağlamda renk çemberi üzerinden ana renkten ara renklere kadar renk tonlarını ve renk geçişlerini görmemiz mümkündür. Aynı zamanda bir rengin örneğin mavi renginin siyah renk ve ya beyaz renk ile karıştırarak mavi renginin açık tonlarını halk arasında kullanılan isimlerle buz mavisi, bebek mavisi gibi ve koyu tonlarını lacivert gibi elde edebiliriz [4, 5 ve 6].

Renklerin tonlarını ve kendi aralarında ki geçişleri oluştururken kullanılan rengin şiddeti ve tonuna göre değişiklikte gösterebilmektedir. Bunu renk çemberi üzerinde de görebiliyoruz. Renk çemberi bize sıcak renkler ve soğuk renkleri de anlatmaktadır. Sıcak renkler, güneş ve ateşin de rengi olan; Sarı, turuncu, kırmızı ve tonlarıdır. Soğuk renkler ise; denizin ve çimlerin rengi olarak da kabul edebileceğimiz; mavi, yeşil, mor ve tonlarıdır. Renk bilgisi anlamında önemli olan bir diğer konu ise zıt renklerdir. Renk çemberinde karşılıklı duran renkler birbirinin zıttı olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda her ana rengin bir ara renk zıttı bulunmaktadır. Mavi rengin zıttı turuncudur, kırmızı rengin zıttı yeşildir, sarı rengin zıttı da mordur. Mavi/yeşilin zıt rengi kırmızı/turuncu rengi, mavi/mor renginin zıt rengi sarı/turuncu rengi ve sarı/yeşil renginin zıt rengi ise kırmızı mor rengi olarak görülmektedir. Karşıt renkler olarak da bilinen zıt renkler yan yana kullanıldıklarında birbirlerini daha etkili hale getirebilmektedirler. Bu bağlamda görüldüğü üzere renk bilgisi ile ilgili birçok konu renk çemberi üzerinden somutlaştırılabilir. Renk çemberi üzerinden somutlaştırılabilir.

Görsel 1. Renk çemberi
(İç Mimarlık Eğitimi, 3. Ulusal Kongresi (İÇMEK) Kitapçığı, 2015)
(Image 1. Color circle)

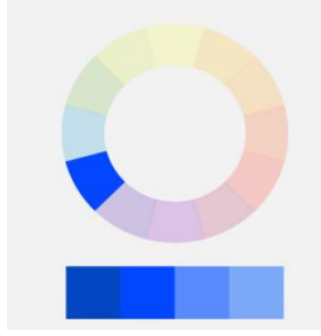
3. ANA KONU (MAIN SUBJECT)

Renk armonileri; renk armonilerini anlayabilmek için de renk çemberini iyi tanımlayabilmek gerekmektedir. Renk armonilerini üç ana başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar; ton (tek) armonisi, yakın (benzer, akraba, komşu) renk armonisi ve zıt (karşıt) renk armonisidir.

Görsel sanatlarda renk armonilerinin kullanımına dikkat edilmektedir. Renk armonileri ile oluşturulmuş bir eserin estetik olarak etkisi daha güçlü olabilmektedir. Bu nedenledir ki sanat tarihinde ki birçok sanatçı resimlerinde armoni türlerinden birini kullanmayı tercih etmişlerdir. Tasarım alanında da renk armonileri önemli bir yere sahiptir. Mimarlıkta, iç mimarlıkta, grafik tasarımında, moda tasarımı gibi görsel tasarımı içeren tüm alanlarda renk armonileri kullanılmakta ve doğru kullanılan renk armonileri ile etkileyici bir görüntü yakalanabilmektedir. Sinema alanında da ekran görüntüleri tasarlanırken renk armonileri ile düzenleme yapılmaktadır. Renk armonilerinin doğru kullanımı ile filmlerin etkileyiciliği arttırılmaktadır. Sanat tarihinden, tasarım tarihinden ve sinema tarihinden örneklerle renk armoni çeşitlerini inceleyerek konuyu netleştirebiliriz [8 ve 9].

3. BULGULAR (RESULTS)

Ton Armonisi (Tek Renk Armonisi); Renk çemberi üzerinden bir renk seçilerek o renge siyah ve ya beyaz eklenerek oluşturulan tonları ile uygulanmaktadır. Seçilen rengin sıcak ya da soğuk tonları da kullanılabilir. Renk armonilerinde unutulmaması gereken konulardan biri de siyah ve beyaz renklerle yapılan armoniyi dengelemektir. Örneğin mavi rengini ele alacak olursak, uygulamamızda açık mavi tonları, lacivert tonları kullanırken aynı zamanda beyaz ve siyah renk ile de dengelememiz gerekmektedir (Görsel 2).

Görsel 2. Ton armonisi şeması [18]
(Image 2. Tone harmony chart)

Konu ile ilgili sanat tarihinden örnekleri inceleyecek olursak; Lucian Freud'un resminde ton armonisi için seçilen renk kahverengidir. Sanatçı kahverenginin açık, koyu tonlarını ve sıcak, soğuk tonlarını kullanmıştır. Armoniye dengelemek için de siyah beyazın tonları kullanılarak resim tamamlanmıştır (Görse 3).

Görsel 3. Lucian Freud, annesinin resmi, 1982, 1984 [7]
(Image 3. Lucian Freud's mother's Picture, 1982, 1984)

Giuseppe Arcimboldo'nun "Su" isimli resminde de ton armonisi kullanılmıştır. Turuncu renginin tonları kullanılırken, dengeleyici renk olarak da beyaz ve siyahın tonları tercih edilmiştir. Resim üzerinde gördüğümüz canlıların birçoğu gerçekte oldukları renklerin dışında resmedilmiştir. Örneğin balıklar ve ahtapot da gri renkler kullanılmıştır ki bunun amacı resimde mevcut olan turuncu armoninin ön plana çıkarılması olabilir (Görsel 4).

Görsel 4. Giuseppe Arcimboldo, Su, 1566 [33]
(Image 4. Giuseppe Arcimboldo, water, 1566)

Ahmet Yeşil'in resmini Türk Sanatından konuya örnek olarak alabiliriz; resimde mavi rengi ana renk olarak seçilmiştir. Mavi rengin açık ve koyu tonları kullanılmış aynı zamanda mavinin sıcak ve

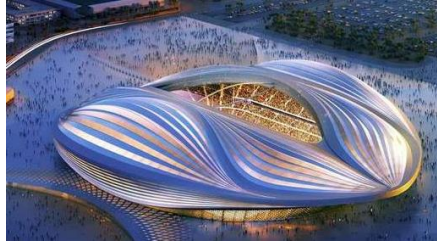
soğuk tonların de yer verilmiştir. Mavi renk ve tonlarının kullanıldığı ton armonisi örneğidir (Görsel 5).

Görsel 5. Ahmet Yeşil, 'Deli Mavi Serisi-III', 150x110cm, TÜYB, 2019
[36]

(Image 5. Ahmet Yeşil, 'Crazy Blue Series-III', 150x110cm TÜYB, 2019)

Ton armonisi ile ilgili tasarım alanında da birçok örnek bulunmaktadır. Mimarlık tarihin de yeri olan mimari yapıları ton armonisi kapsamında inceleyecek olursak; Zaha Hadit'in Katar 2020 Dünya Kupası için tasarladığı stadyum konuya iyi bir örnektir olabilir. Mavi renginin seçildiği ton armonisinde, mavinin tonları ve dengelemek içinde beyaz tonları kullanılmaktadır. Mimaride renk armonisinin etkileyiciliğinin artırılmasında ışık ve malzemenin de önemli bir yeri vardır. Hadit'in projesinde ışık ve malzemede renk armonisi ile uyum içerisindedir denebilmektedir (Görsel 6).

Görsel 6. Zaha Hadit, Katar 2020 Dünya Kupası için tasarladığı stadyum
[35]

(Image 6. Zaha Hadit, Qatar stadium designed for 2020 world cup)

Emre Aralot'un "Red Development" yapısı da ton armonisi için mimarlık alanından önemli bir örnektir denebilir. Kırmızı renginin seçildiği armonide kırmızının tonları kullanılmıştır. Yapının diyagonal kesimleri ışığı farklı açılardan yansıtarak kırmızı renginin sıcak tonlarının oluşmasına da olanak sağlamaktadır. Siyah ve beyazın tonları ile de ton armonisi tamamlanmıştır (Görsel 7).

Görsel 7. Emre Arolat, Maslak'ta Red Development Yapısı, 2007-2008
[34]
(Image 7. Emre Arolat, Red Development Structure in Maslak, 2007-2008)

Ton armonisi örneklerinin İç Mimarlık alanında ki kullanımını örnekleyecek olursak; Karim Rashid'in oturma elamanları ton armonisi için doğru bir örnektir denilebilmektedir. Armoni için seçilen renk kırmızıdır. Kırmızının açık ve koyu tonu ile dengeleyici renk olarak da beyaz kullanılmıştır (Görsel 8).

Görsel 8. Karim Rashid, oturma elamanı tasarımı, 2012 [33]
(Image 8. Karim Rashid, seating element design, 2012)

Renk armonilerini en çok kullanan tasarım alanlarından bir diğeri de Grafik tasarımıdır. Alanında başarılı afişler üretmiş grafik tasarımcılara baktığımızda da ton armonisini kullanan birçok grafik sanatçısı görebilmekteyiz. Amy Hood'un afiş tasarımı da ton armonisi için başarılı bir örnektir denebilir. Ton armonisi için seçilen renk turuncudur. Turuncu rengin sıcakları ile oluşturulan armoni beyaz ve siyah ile de tamamlanarak etkileyici bir tasarıma dönüştürülmüştür (Görsel 9).

Görsel 9. Amy Hood'un afiş tasarımı [32]
(Image 9. Poster design of Amy Hood)

Moda tasarımı alanı da renklerin etkin kullanıldığı bir alandır. Renk armonileri de moda tasarımcılarının etkili tasarımlar ortaya çıkarmak için kullandığı tasarım yöntemlerindedir. Donatella

Versace'nin tasarımında mavi ton armonisi kullanılmaktadır. Kumaşın etkisi ile mavinin açık ve koyu tonları daha net görünürlük kazanmaktadır (Görsel 10).

Görsel 10. Donatella Versace'nin tasarımı, 2014 [31]
(Image 10. Donatella Versace's design, 2014)

Sinema alanı; renk armonileri kapsamında çok fazla örneğin bulunduğu bir alandır. Özellikle ton armonisi ile ilgili sinema filmlerinde birçok başarılı örneği görmemiz mümkündür. Sinema tarihinden filmler de görsel tarama yaptığımızda Matrix filmi konu kapsamında doğru bir örnektir. Matrix'in yönetmenleri Larry ve Andy Wachowski film karelerinin büyük bir kısmında ton armonisi tercih edilmiştir. Özellikle genelinde yeşil ton armonisi kullanılan Matrix filminde siyah ve beyaz dengeleyici renkleri ile de armoni tamamlanmıştır. (Görsel 11)

Görsel 11. Matrix Filmi, Yönetmenleri: Larry ve Andy Wachowski, 1999
[38]

(Image 11. Matrix Film, Directors: Larry and Andy Wachowski, 1999)

Şeytanın Avukatı Filminde de yönetmeni Taylor Hackford; çoğunlukla ton armonisini tercih etmektedir. Kırmızı rengin asıl olarak seçildiği ton armonisinde siyah ve beyaz renk tonları dengeleyici olarak kullanılmaktadır (Görsel 12).

Görsel 12. Şeytanın Avukatı, Yönetmen: Taylor Hackford, 1997 [30]
(Image 12. Lawyer of Devil, Director: Taylor Hackford, 1997)

Yeşil Yol Filminde de ton armonisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Yönetmen Frank Darabont kahverengi tonlarını tercih

etmiştir. Kahverengini armoni içerisinde dengelemek için siyah ve beyaz tonlarından yardım alınmıştır (Görsel 13)

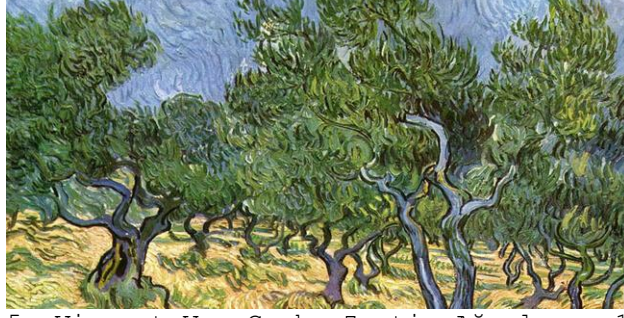
Görsel 13. Yeşil Yol Filmi, Yönetmeni: Frank Darabont, 2000 [29]
(Image 13. The Green Road Movie, Director: Frank Darabont, 2000)

Yakın Renk Armonisi (Benzer, Akriba, Komşu Renk Armonisi): Renk çemberi üzerinden yan yana duran iki ya da üç renk kullanılarak uygulanan renk armonisidir. Bu renklerle birlikte dengeleyici renkler olarak kabul ettiğimiz siyah beyaz tonları da kullanılarak benzer renk armonisi tamamlanmaktadır. Örneğin; renk çemberi üzerinde yan yana bulunan sarı, turuncu ve bunların tonları kullanılarak yakın renk armonisi uygulanabilmektedir. Diğer birbirine yakın renk ikilileri; "sarı, yeşil", "kırmızı, mor", "mavi, yeşil" ve tonları olarak sayılabilmektedir. Armonide yakın renkleri dengelemek için siyah ve beyaz tonları kullanılabilir (Görsel 14).

Görsel 14. Yakın Renk Armoni Şeması [28]
(Image 14. Close Color Harmony Chart)

Konuyla ilgili sanat tarihinde ki görsel örnek taraması sonucunda konu örneklerini örneklere inceleyecek olursak; Vincent Van Gogh, Zeytin Ağaçları isimli eserinde; yeşil, sarı ve mavi yakın renklerinin tonları kullanılmıştır. Armoniyi dengelemek için siyah ve tonlarına yer verilmiştir. Yakın renk armonisi ile ilgili sanat tarihinden doğru örneklerden biridir ve sanat tarihinde yakın renk armonisinin kullanıldığını örnek ile birlikte netleştirebiliriz (Görsel 15).

Görsel 15. Vincent Van Gogh, Zeytin Ağaçları, 1888 [27]
(Image 15. Vincent Van Gogh, Olive Trees, 1888)

Yakın renk armonisine sanat tarihinden bir diğer örnek ise; Claude Monet, "Japon Köprüsü ve Nilüfer Gölü"dür". Eserde yeşil ve mavi yakın renkleri kullanılarak yakın renk armonisi oluşturulmaktadır. Resimde ki köprü doğalında muhtemelen kahverengi tonlarındaiken Monet renk armonisini koruyabilmek için yeşil ve mavi bir köprü resmetmiştir. Armoniyi dengeleyici olarak da beyazın tonu olan krem rengi kullanılmaktadır (Görsel 16).

Görsel 16. Claude Monet, Japon Köprüsü ve Nilüfer Gölü, 1899 [26]
(Image 16. Claude Monet, Japanese bridge and water lily lake, 1899)

Modern Sanat tarihinde de renk armonileri kullanılmaktadır. Yapılan örnek taramasında, David Hockney, "Peter Nick'in Havuzundan Çıkıyor" eserinde de yakın renk armonisi kullanıldığı net bir şekilde görülmektedir. Armoni için; Mavi, yeşil ve sarı yakın renkleri seçilmiştir. Seçilen renkler resim üzerinde de renk çemberi üzerinde ki sırada kullanılmıştır. Armonide dengeleyici renk olarak da siyahın ve beyazın tonu olan gri renkler kullanılmaktadır (Görsel 17).

Görsel 17. David Hockney, Peter Getting Out of Nick's Pool, 1966 [25]
(Image 17. David Hockney, Peter Getting Out of Nick's Pool, 1966)

Mimarlık ve İç Mimarlık alanındaki tasarımlarda renk armonisini incelersek; Emre Aralot'ın yapmış olduğu iç mekân tasarımında mavi ve mor yakın renkleri kullanılarak yakın renk armonisi oluşturulmuştur. Işık ve malzeme etkisi ile Mavi ve Mor rengin sıcak tonları da tasarımda ön plana çıkmaktadır. Armonide ki dengeleyici renk ise siyah ve beyazın tonu olarak kabul edilen grilerdir (Görsel 18).

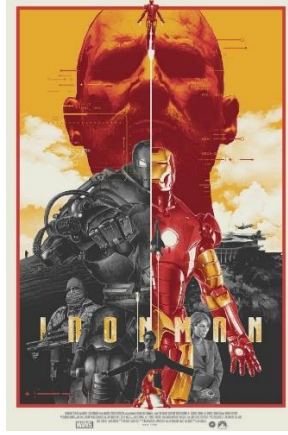
Görsel 18. Emre Aralot, 2006 [24]
(Image 18. Emre Aralot, 2006)

Yakov Chernikhov'un mimarı çizimi de Renk armonisi bağlamında doğru bir örnektir denebilir. Proje çiziminde ren olarak; turuncu ve sarıyı kullanarak yakın renk armonisi oluşturmuştur. Siyah ve beyaz tonları ile de armoniyi dengeleyerek etkili bir görüntü oluşturulmuştur. Mimarlık tasarımında yapılan görsel tarama da yakın renk armonisinin kullanımına net bir örnek oluşturmaktadır (Görsel 19).

Görsel 19. Yakov Chernikhov, proje çizimi [23]
(Image 19. Yakov Chernikhov, project drawing)

Grafik Tasarımı alanında yakın renk armonisi örneğini incelersek; Grzegorz Domaradzki'nin afiş tasarımında yakın renklerden turuncu ve kırmızı kullanılmıştır. Bu renklerin tonları ile birlikte dengeleyici renk olarak siyah beyaz kullanılmaktadır (Görsel 20).

Görsel 20. Grzegorz Domaradzki, afiş tasarımı, 2008 [22]
(Image 20. Grzegorz Domaradzki, poster design, 2008)

Moda tasarımı alanında yakın renk armonisine Christian Dior'un tasarımlarından örnek verilebilir. Dior tasarımında mor ve kırmızı rengini kullanarak yakın renk armonisine uygun ve etkili bir tasarım ortaya çıkarmaktadır (Görsel 21).

Görsel 21. Christian Dior, kıyafet tasarımı, 2010 [21]
(Image 21. Christian Dior, clothing design, 2010)

Sinema alanında yakın renk armonilerini inceleyecek olursak; Ayla filminde yakın renk armonisi kullanılmıştır. Armoniye oluşturmak için sarı ve yeşil yakın renkleri tercih edilmiştir. Dengeleyici renk olarak da beyaz ve siyah kullanılarak oluşturulan yakın renk armonisi örneğidir (Görsel 22).

Görsel 22. Ayla Filmi, Yönetmen: Can Ulkay, 2017 [20]
(Image 22. Ayla Movie, Director: Can Ulkay, 2017)

Gladyatör Filmi de yakın renk armonisi için örnek gösterebileceğimiz filmlerdendir. Sarı ve Kırmızının tonları kullanılarak oluşturulan armonide dengeleyici renk olarak siyah ve beyaz tonları tercih edilmiştir (Görsel 23).

Görsel 23. Gladyatör Filmi, 2000 [19]
(Image 23. Gladiator Movie, 2000)

Zıt Renk Armonisi (Karşıt Renk Armonisi) Zıt renk armonisi uygulanırken, renk çemberi üzerinden bir birinin karşıtında duran renkler tercih edilir. Temel zıt renkler: "Kırmızı, yeşil", sarı, mor" ve "mavi, turuncudur". Bu renklerin çember üzerinde karşılıklı bulunan tonları da zıt renk olarak kabul edilmektedir. Zıt renk armonisini oluşturmak için görsel üzerinde en az iki zıt rengin yer alması gerekmektedir. Bu zıt renklerle birlikte armoniyi tamamlamak için siyah ve beyaz tonları da kullanılmaktadır (Görsel 24).

Görsel 24. Zıt Renk Armoni Şeması [18]
(Image 24. Contrast color harmony chart)

Zıt renk armonisi ile ilgili sanat tarihi alanında yapılan görsel tasarımda bulunan seçilmiş örneklerden ilki Van Eyck'in "Giovanni Arnolfini ve Eşi" isimli resmidir. Eyck'in Giovanni Arnolfini ve Eşi isimli resminde zıt renk armonisi olarak; kırmızı ve yeşil renkleri kullanılmıştır. Kırmızı fon önünde yeşil elbise kullanımı tezatlıklardan doğan bir uyum yaratmaktadır. Armoniyi oluştururken dengeleyici renk olarak yine beyaz ve siyahın tonları tercih edilmiştir (Görsel 25).

Görsel 25. Van Eyck-Giovanni Arnolfini ve Eşi, 1434 [17]
(Image 25. Van Eyck-Giovanni Arnolfini and his wife, 1434)

Pablo Picasso, "Sarı Saçlı Kadın" resmi de zıt renk armonisi konusunda önemli bir örnektir denebilir. Eser de zıt renk olarak; "sarı, mor" ve "Kırmızı, yeşil" kullanılmıştır. Resimde birçok öğe zıt renk armonisi bağlamında olağan renginin dışında resmedilmiştir. Siyah ve Beyaz renkler ile de zıt renk armonisi tamamlanmıştır (Görsel 26).

Görsel 26. Pablo Picasso, Sarı Saçlı Kadın, 1931 [16]
(Image 26. Pablo Picasso, Blond hear woman, 1931)

Mimarlık alanında ki tasarımlarda zıt renk armonisini incelersek; Renzo Piano'nun "Pompidou" binası bu bağlamda etkin örneklerdendir denilebilir. Kırmızı ve yeşil zıt renklerinin kullanıldığı tasarımda dengeleyici renk olarak da gri tonları kullanılmıştır (Görsel 27).

Görsel 27. Renzo Piano, Arte y Cultura Georges Pompidou, Merkezi 1996
[15]

(Image 27. Renzo Piano, Arte y Cultura Georges Pompidou, Center 1996)

Grafik tasarımı alanında zıt renk armonisi olarak Matt Chase'nin turuncu, mavi tonlarında ki afişi örneklendirilebilir. Mavi ve turuncu zıt renkleri kullanılmıştır. Tasarım da kullanılan renklerle birlikte perspektifte etkili hale getirilmiştir. Siyah ve beyaz renk tonları ile zıt renk armonisi tamamlanmıştır (Görsel 28).

Görsel 28. Matt Chase, afiş tasarımı, 2001 [14]
(Image 28. Matt Chase, poster design, 2001)

Moda tasarımı alanında da zıt renk armonisi tercih edilebilmektedir. Christopher Bailey'in tasarımını yaptığı kıyafette zıt renklerin hepsine yer verilmiştir. "Yeşil, kırmızı", "sarı, mor" ve "mavi, turuncu" olmak üzere üç farklı zıtlıkta kullanılmaktadır. Zıt renklerle birlikte kullanılan beyaz renk de armoniyi tamamlamaktadır (Görsel 29).

Görsel 29. Christopher Bailey, 2018 [13]
(Image 29. Christopher Bailey, 2018)

Sinema alanında konu kapsamında seçilen örneklerden ilki Avatar filmidir. Her karesi bir resim algısı veren filmde büyük bir oradan zıt renk armonisi kullanılmıştır. Yönetmeni, James Cameron turuncu ve mavi zıtlığını seçmiştir. Genellikle mavi tonlarının hâkim olduğu filmde turuncu detaylarla armoni kurgulanırken izleyici içinde etkili bir görüntü sağlanması amaçlanmaktadır (Görsel 30).

Görsel 30. Avatar Filmi, Yönetmen: James Cameron, 2009 [12]
(Image 30. Avatar Filmi, Director: James Cameron, 2009)

Sinema alanında ki diğer zıt renk armonisine örneğimiz, Joker filmidir. Joker Filminin yönetmeni Todd Phillips filmde zıt renklerden çoğunlukla, yeşil ve kırmızı ikilisini tercih etmiştir. Zıt renk armonisi doğrultusunda karakterin saçları dâhil yeşil olarak kurgulanmıştır. Armoniyi tamamlamak için yine gri renkleri kullanılmıştır (Görsel 31).

Görsel 31. Joker Filmi, Todd Phillips, 2015 [11]
(Image 31. Joker Movie, Todd Phillips, 2015)

4. SONUÇ (RESULT)

Hayatımızın her alanında renkleri kullanmaktayız. Sanat, tasarım ve sinema alanlarında renklerin kullanılma biçimleri daha önemli bir yere sahiptir. Bu doğrultuda sanatçılar, tasarımcılar ve sinema yönetmenleri eserlerini ortaya çıkarırken temel renk armonilerinden yararlanmaktadır. Temel renk armonileri; renk çemberi referans

alınarak oluşturulmaktadır. Renk çemberi üzerinde ki bir rengin açık, koyu, sıcak, soğuk tonları ile oluşturulan armoniye ton armonisi denilmektedir. Renk çemberi üzerinde bir birine yakın konumlandırılan renklerle oluşturulan armoniye yakın renk armonisi denilmektedir. Renk çemberi üzerinde karşılıklı konumlandırılan renklerle oluşturulan armoniye de zıt renk armonisi denilmektedir. Sonuç olarak; renk armonilerinden seçilmiş olan bu üç ana başlık kapsamında; Sanat tarihinden, tasarım alanı kapsamında ki; mimarlık ve iç mimarlık tarihinden, grafik tarihinden, moda tarihinden ve sinema tarihinden görsel taramalar yapılarak renk armonilerinin kullanımı netleştirilmeye çalışılmıştır. Yapılan görsel taramada sanat, tasarım ve sinema alanlarında; ton armonisinin, yakın renk armonisinin ve zıt renk armonisinin kullanıldığı net bir şekilde örneklendirilmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Açıköz, (2007). Aktif Öğrenme Yazıları, İstanbul.
- [2] Altınçekiç, S., (1994). Kentsel Alanlarda Mekan Organizasyonu ve Beyazıt Çevresinin İrdelenmesi. İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- [3] Ç.Ü. (2005). Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 14, Sayı 2.
- [4] Danby, (1964). Architectural Design. Oxford University Press, London.
- [5] Daw-Kamış, Ü., Okka, M. ve Küçükçelik, H., (2001). Kontrast Duyarlık ve Renk Görme, Türk Oftalmoloji Dergisi.
- [6] Goethe, J.W.V., (2013). Renk Öğretisi. Çev. İlknur Aka, İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- [7] Görsel Rehberler, (2006). Sanat Kitabı, İnkılap Yayınevi.
- [8] Özdemir, (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler, Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü
- [9] Uludağ, E., (2015). İç Mimarlık Eğitiminde Renk Armonisi, İç Mimarlık Eğitimi 3. Ulusal Kongre Kitapçığı.
- [10] Temizsoylu, N., (1987). Renk ve Resimde Kullanımı, İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.
- [11] <https://haberport.com/medya/jokerin-devam-filmi-geliyor-h21622.html>, 2019.
- [12] <https://tr.sputniknews.com/kultur/201704231028194606-avatar-filmleri-cikis-tarihleri-belli-oldu/>, 2019.
- [13] <https://asdi-lgbti.com/2018/03/12/burberry-tasarimcisi-christopher-baileyin-veda-defilesinden-elde-edilen-geliri-lgbti-orgutlerine-b>, 2019.
- [14] <https://www.bidolubaski.com/blog/afis-tasarimi-ve-en-iyi-afis-ornekleri>, 2019.
- [15] <https://www.francia.net/centro-nacional-de-arte-y-cultura-georges-pompidou/> 2019.
- [16] <https://www.istanbulsanatevi.com/sanaticilar/soyadi-p/picasso-pablo/pablo-picasso-sari-sacli-kadin-2141/>, 2019.
- [17] http://chamberlain2d.blogspot.com/2007/09/blog-post_1927.html, 2019.
- [18] <https://theultralinx.com/2015/09/the-six-basic-colour-harmonies-infographic/>, 2019.
- [19] <https://www.filmmodu.org/gladiator-turkce-dublaj-izle>.
- [20] <https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/ayla-filmi-hakinda-bilinmesi-gerekenler-turkiyenin-oscar-adayi,7Xz836eIzkCPWXbuUXiKxQ>, 2019.
- [21] <https://www.paros.com.tr/Makale/paris-couture-haftasi>, 2019.
- [22] <https://www.bidolubaski.com/blog/afis-tasarimi-ve-en-iyi-afis-ornekleri>, 2019.

- [23] http://www.arcadja.com/auctions/es/chernikov_yakov/artista/439575/, 2014.
- [24] <http://www.mimdap.org/?p=544>, 2019.
- [25] <https://www.liverpoolmuseums.org.uk/walker/collections/highlights/item-242744.aspx>, 2019.
- [26] <https://www.pivada.com/claude-monet-japon-koprusu-ve-nilufer-golu-1899>, 2019.
- [27] <https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-g/gogh-vincent-willem-van/vincent-willem-van-gogh-zeytin-agaclari-359/>, 2019.
- [28] <https://theultralinx.com/2015/09/the-six-basic-colour-harmonies-infographic/>, 2019.
- [29] <https://www.sabah.com.tr/kultur-sanat/2019/03/30/yesil-yol-filminin-konusu-ve-oyunculari>, 2019.
- [30] <https://www.posta.com.tr/seytanin-avukati-televizyona-transfer-oluyor-241745>, 2019.
- [31] <https://thegirlfashiondesigner6.wordpress.com/2014/11/20/donatelanin-muthis-cizimleri/>, 2019.
- [32] <https://www.bidolubaski.com/blog/afis-tasarimi-ve-en-iyi-afis-ornekleri>, 2019.
- [33] <https://modernhomedesigns.wordpress.com/2012/12/21/karim-rashid/>
- [34] <http://www.mimdap.org/?p=544>, 2019.
- [35] <http://www.hasanyalcin.com/mimarinin-kadin-efsanesi-zaha-hadid/>, 2019.
- [36] https://www.galerisoyut.com.tr/ngg_tag/ahmet-yesil/artworks/page/11.
- [37] <https://www.getdailyart.com/22417/giuseppe-arcimboldo/water>, 2019.
- [38] <https://www.haberturk.com/matrix-kac-filmden-olusuyor-iste-efsane-bilim-kurgu-filmi-matrix-ile-ilgili-detaylar-2138416>.